

HET REETBÖLLEKE

In het dagblad TUBANTIA verscheen onder de rubriek "Zeker weten" een artikel genaamd "Vliegeren voor beginners: het reetbölleke" n.a.v. de vraag wie er tegenwoordig nog zelf vliegers maakt.

Met toestemming nemen we het over.

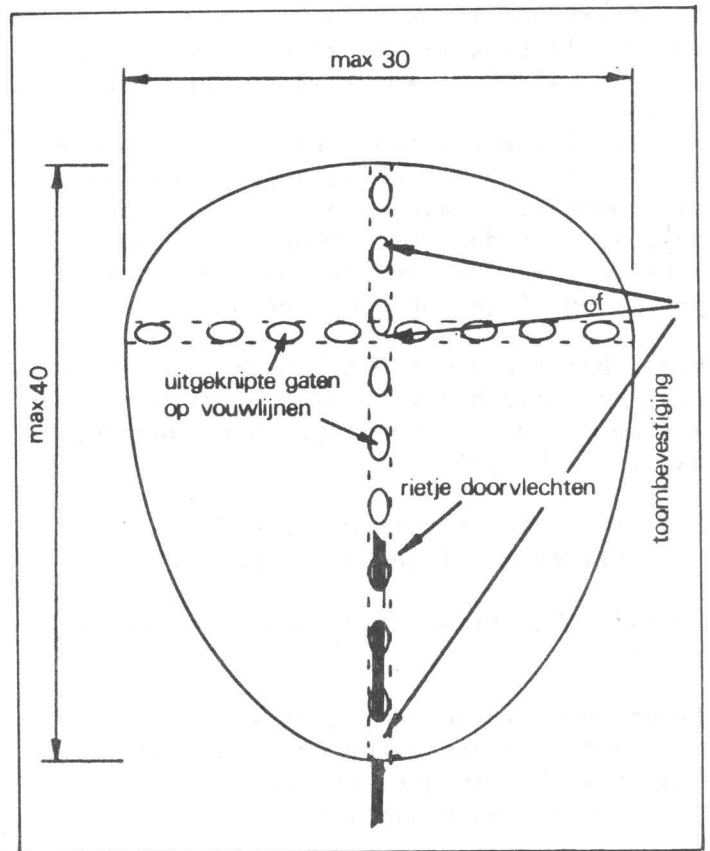
De vraag was afkomstig van een al wat oudere lezer die zich herinnerde dat zijn opa voor hem zo'n zestig jaar geleden met eenvoudige hulpmiddelen een vliegertje maakte dat hij "reetbölleke" noemde. De vragensteller wilde graag van ons weten hoe je zo'n vliegertje maakte, welke vorm het had, welke materialen je gebruikte.

Dankzij de hulp van onze lezers kunnen we vandaag een uitvoerig antwoord geven. Zoals wij al veronderstelden, was het reetbölleke inderdaad een primitief vliegertje dat je maakte als er geen geld was om duur touw en vliegerpapier te kopen. In de crisistijd, als er materiaalschaarste was, of in gezinnen waar het geld voor andere zaken nodig was, moesten de jongens wel hun toevlucht nemen tot simpele materialen (vliegerden meisjes vroeger ook?). Voor de allerkleinsten was het maken van reetbölleke de eerste stap op het vliegerpad. De oudere kinderen keken er vaak met zekere minachting op neer.

Het reetbölleke wordt als volgt gemaakt. Je neemt een stuk papier. Dat hoeft geen vliegerpapier te zijn, krantepapier kan ook. Uit dat papier knip je een eivorm, niet al te groot in doorsnede. Denk aan maten tot maximaal 40 cm hoog en 30 cm breed. Hoe groter namelijk het oppervlak, hoe meer wind het papier vangt en dat kan de kruisconstructie, die van eenvoudig materiaal wordt gemaakt, niet lijden. Die klapt anders dubbel.

Is vliegervorm uitgeknipt, dan vouw je het papier over de grootste lengte en de grootste breedte dubbel. Op de vouw worden dan op regelmatige afstand van elkaar (enkele centimeters) gaatjes geknipt in driehoeks- of vierhoeksvorm. Is gebeurd, dan pak je twee rechte takjes (vlierhout), latjes, stokjes of rietjes (uit schutting) en die vlecht je door de opengeknipte gaatjes in het papier, horizontaal en vertikaal.

Waar de rietjes elkaar kruisen, worden ze met naaigaren omwikkeld om te voorkomen dat ze weer uit het papier glijden. Het ene uiteinde van de toom kan zowel op de kruis-

ing worden vastgemaakt als tussen kruising en bovenkant vlieger, het andere eind uiteraard aan de onderkant van de vlieger. Dan komt de staart, eventueel met stukjes licht papier versierd, maar dat hoeft niet. Voor de staart moet ook heel dun touw worden gebruikt. Het vliegertje kan worden opgelaten met naaigaren.

Er is ook nog een andere mogelijkheid om het vliegerlijf te maken. In plaats van één vel papier gebruik je twee vellen, waardoor je twee ei- of ovaalvormen krijgt die je vervolgens op elkaar plakt. De rietjes worden er op dezelfde manier ingevlochten als bij het enkele exemplaar. Het voordeel van het dubbele papier is dat het steviger is. Wil je een reetbölleke dat ook nog een beetje regenbestendig is, dan is het verstandig om vetvrij papier te nemen.

De naam van het vliegertje hebben we dankzij uw hulp ook kunnen herleiden. Wij zaten fout met onze interpretatie dat "bölleke" mogelijk zou slaan op het bolletje touw waarmee de vlieger werd opgelaten. Na de bovenstaande uitleg ligt de verklaring natuurlijk voor de hand: het vliegertje heeft een bolvorm, wordt gemaakt met rietjes, dus reetbölleke.